

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

**ΑΠΟΦΑΣΗ
143/2014**

(της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 7^η Μαΐου του έτους δύο χιλιάδες δεκατέσσερα (2014) ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:00 π.μ. και επί της οδού Λ. Κηφισίας 7, στους Αμπελόκηπους, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

- 1. Πρόεδρος:** Δημήτριος Ράϊκος
- 2. Μέλη:** Δημήτριος Σταθακόπουλος
Ιωάννα Κουλούρη
Ευάγγελος Καραμανλής
Δημήτριος Λουρίκας

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν

Γραμματέας: Στυλιανή Τσιάβου

Εισηγητής: Χρυσάνθη Ζαράρη, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Θέμα: Το με αρ. πρωτ.οικ.33660/882/03.04.2014 αίτημα της Περιφερειακής Ενότητας Γρεβενών προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. που παραλήφθηκε στις 04.04.2014 και έλαβε αρ. πρωτ. 1631, όπως αυτό συμπληρώθηκε, κατόπιν σχετικού αιτήματος της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ, με το με αρ. πρωτ. οικ. 40479/1062/23.04.2014 όμοιο έγγραφο της Περιφερειακής Ενότητας (αρ. πρωτ. της Αρχής 1875/23.04.2014) και τα έγγραφα με αρ. πρωτ. εισερχ. 1885/24.04.2014 και 1898/25.04.2014.

Ερώτημα: Αίτημα της Περιφερειακής Ενότητας Γρεβενών, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για την ανάθεση της υπηρεσίας "Μεταφορά μαθητών χωρικής αρμοδιότητας ΠΕ Γρεβενών περιόδου 2013-2014, Τμήματα 3-69, προϋπολογισμού 278.319,51€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ., σε συνέχεια διενεργηθέντος άγονου, για τα εν λόγω Τμήματα, διεθνούς ανοικτού μειοδοτικού διαγωνισμού και λόγω της κατεπείγουσας ανάγκης.

1. Με το με αρ. πρωτ.οικ.33660/882/03.04.2014 αίτημα της Περιφερειακής Ενότητας Γρεβενών προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή) που παραλήφθηκε στις 04.04.2014 και έλαβε αρ. πρωτ. 1631, όπως αυτό συμπληρώθηκε, κατόπιν σχετικού αιτήματος της Αρχής, με το με αρ. πρωτ. οικ. 40479/1062/23.04.2014 όμοιο έγγραφο της Περιφερειακής Ενότητας (αρ. πρωτ. της Αρχής 1875/23.04.2014) και τα έγγραφα με αρ. πρωτ. εισερχ. 1885/24.04.2014 και 1898/25.04.2014, η Περιφερειακή Ενότητα Γρεβενών, αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για την ανάθεση της υπηρεσίας "Μεταφορά μαθητών χωρικής αρμοδιότητας ΠΕ Γρεβενών περιόδου 2013-2014, Τμήματα 3-69, προϋπολογισμού 278.319,51€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ., σε συνέχεια διενεργηθέντος άγονου, για τα εν λόγω Τμήματα, διεθνούς ανοικτού μειοδοτικού διαγωνισμού και λόγω της κατεπείγουσας ανάγκης.

I. Ιστορικό-πραγματικά περιστατικά

2. Από το φάκελο της υπόθεσης και τα περιεχόμενα σε αυτόν στοιχεία και σχετικά έγγραφα προκύπτουν τα ακόλουθα:

- i. Με την με αρ. 19/201/16.09.2013 (ΑΔΑ: ΒΛ937ΛΨ-NTP) Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Μακεδονίας, εγκρίθηκαν: α) η παράταση των συμβάσεων μεταφοράς των μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανά Π.Ε. της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας με βάση τον ν.4182/2013 (ΦΕΚ 185/Α/10.09.2013) οι οποίες έχουν παραταθεί ή συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4089/2012, β) η ανασύσταση των συμβάσεων μεταφοράς μαθητών των Δήμων, με την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας να υπεισέρχεται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση σε όλα τα ενοχικά και εμπράγματα δικαιώματα και υποχρεώσεις των Δήμων της χωρικής της αρμοδιότητας που είχαν καταρτίσει τις σχετικές συμβάσεις, γ) η ανάθεση καθενός από όσα δρομολόγια εκ των υπό παράταση συμβάσεων προκύπτει αδυναμία των αναδόχων να τα πραγματοποιήσουν, καθώς και για τυχόν νέα δρομολόγια, με απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, με κόστος μικρότερο ή ίσο από αυτό που είχε διαμορφωθεί κατά τον Ιούνιο του 2013, για υφιστάμενα δρομολόγια, είτε με το κόστος που προκύπτει από παρεμφερή δρομολόγια, προκειμένου για νέα, δ) η εκτέλεση των ανωτέρω συμβάσεων μέχρι και την υπογραφή εκείνων που θα προκύψουν από τους διαγωνισμούς της κάθε Περιφερειακής Ενότητας (οπότε και λύνονται αυτομάτως και αζημίως).
- ii. Με την με αρ. 19/202/16.09.2013 (ΑΔΑ: ΒΛ937ΛΨ-6ΟΨ) Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Μακεδονίας, εγκρίθηκε ομόφωνα η διενέργεια διεθνούς δημόσιου μειοδοτικού διαγωνισμού μεταφοράς μαθητών χωρικής αρμοδιότητας της Περιφερειακής Ενότητας Γρεβενών για τη σχολική περίοδο 2013-2014, σύμφωνα με την ΚΥΑ 24001/11.6.2013. Η διάρκεια παροχής των υπηρεσιών των σχετικών δημοσίων συμβάσεων οι οποίες θα προκύψουν από τη διενέργεια του διαγωνισμού, ορίσθηκε ως ετήσια και συγκεκριμένα από 01.09.2013 έως 31.08.2014, με δυνατότητα παράτασης αυτών για τρεις (3) μήνες.
- iii. Με την με αρ.44/1556/19.11.2013 (ΑΔΑ: ΒΙΚΖ7ΛΨ-0Υ7) Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας η οποία εκδόθηκε σε συνέχεια της με αρ. πρωτ. οικ.92618/2593/14.10.2013 Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος με Θέμα "Ανάθεση με διαπραγμάτευση νέων δρομολογίων μεταφοράς μαθητών για τη σχολική χρονιά 2013-2014" αποφασίσθηκε ομόφωνα: α) η παράταση των συμβάσεων μεταφοράς μαθητών περιόδου 2013-2014 για το σχολικό έτος 2013-2014 (σύμφωνα με τους περιεχόμενους στην εν λόγω απόφαση πίνακες) και β) η έγκριση υπογραφής των σχετικών συμβάσεων διάρκειας μέχρι την υπογραφή των συμβάσεων που θα προκύψουν κατόπιν της προκήρυξης του υπό στοιχείο 2 ii. ανωτέρω διαγωνισμού, οπότε και οι εν λόγω συμβάσεις λύνονται αυτόματα και αζημίως.

- iv. Με την αρ. 45/1598/26.11.2013 (ΑΔΑ: ΒΛ087ΛΨ-Ι73) Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας εγκρίθηκε η διενέργεια και οι όροι Ανοικτού Διεθνής Μειοδοτικού Διαγωνισμού, προϋπολογισθείσας δαπάνης 1.057.000,00€ συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, με κριτήριο κατακύρωσης την χαμηλότερη τιμή, για την ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών, χωρικής αρμοδιότητας ΠΕ ΓΡΕΒΕΝΩΝ, για το σχολικό έτος 2013-2014. Ειδικότερα, σύμφωνα με την εν λόγω Απόφαση, αντικείμενο του διαγωνισμού θα αποτελέσει η μίσθωση κατάλληλων μεταφορικών μέσων δημοσίας χρήσης, που πληρούν τους όρους ασφαλείας, για την μεταφορά μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Γρεβενών, από τον τόπο κατοικίας τους στη σχολική τους μονάδα και αντίστροφα, για όλες τις ημέρες λειτουργίας των σχολείων, από 11.09.2013 μέχρι 31.08.2014. Η εν λόγω δαπάνη θα βαρύνει τον ΦΟΡΕΑ 192 και τον ΚΑΕ 0821 του προϋπολογισμού της ΠΕ ΓΡΕΒΕΝΩΝ οικονομικού έτους 2013-2014.
- v. Στις 20.12.2013 απεστάλη στην Επίσημη Εφημερίδα Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής Ε.Ε.Ε.Ε) περίληψη της Διακήρυξης η οποία δημοσιεύθηκε στις 24.12.2013, όπου, μεταξύ άλλων, αναγραφόταν: παρ. ΙΙ.1.8) **Τμήματα**. Η παρούσα σύμβαση υποδιαιρείται σε παρτίδες: όχι, παρ.ΙΙ.2.2) **Δικαιώματα προαίρεσης**: όχι, παρ. ΙΙ.3) **Διάρκεια της σύμβασης ή προθεσμία ολοκλήρωσης**:Κενό, παρ.ΙΙΙ.1.1) **Απαιτούμενες εγγυήσεις**: Κάθε προσφορά πρέπει υποχρεωτικά να συνοδεύεται από την εγγυητική επιστολή συμμετοχής, 5% επί της προϋπολογισθείσας δαπάνης συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ και της τρίμηνης παράτασης, VI.3) **Συμπληρωματικές Πληροφορίες**: Η σύμβαση μεταφοράς μαθητών ισχύει από την ημερομηνία υπογραφής της μέχρι τη λήξη του σχολικού έτους 2013-2014, με δικαίωμα 3μηνης παράτασης.
- vi. Περίληψη της διακήρυξης δημοσιεύθηκε στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης στις 27.12.2013 (ΦΕΚ 848) και στις εφημερίδες: «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ»-Ημερήσια Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα Βορείου Ελλάδας», «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ»- Καθημερινή Οικονομική Ειδική Εφημερίδα Διακηρύξεων Δημοπρασιών, «ΠΡΩΙΝΗ»- Καθημερινή εφημερίδα Νομού Γρεβενών», «ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ»- Καθημερινή Εφημερίδα Νομού Γρεβενών» στις 08.01.2014 και «ΧΡΟΝΙΚΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ»- Εβδομαδιαία Εφημερίδα Νομού Γρεβενών- στις 10.01.2014. Ειδικότερα, στην περιληπτική διακήρυξη που δημοσιεύθηκε στον εγχώριο τύπο και στο ΦΕΚ, η διάρκεια υλοποίησης της σύμβασης οριζόταν από την υπογραφή της έως τις 31.08.2014 (χωρίς να αναφέρεται η δυνατότητα τρίμηνης παράτασης της Σύμβασης με μονομερή Απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής), επίσης αναφερόταν ότι «Οι προσφέροντες οφείλουν να καταθέσουν εγγυητική επιστολή συμμετοχής, της οποίας το ποσό θα πρέπει να καλύπτει το 5% επί της προϋπολογισθείσας δαπάνης του κάθε τμήματος για το οποίο καταθέτουν προσφορά, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ».
- vii. Σύμφωνα με το με αρ.1129/16/08.01.2014 (ΑΔΑ: ΒΙΨ67ΛΨ-ΟΤ0) αναλυτικό τεύχος διακήρυξης που αναρτήθηκε και στον επίσημο διαδικτυακό τόπο της Περιφερειακής Ενότητας Γρεβενών (www.grevena.pdm.gov.gr), οριζόταν: **ΑΡΘΡΟ 2 -ΤΜΗΜΑΤΑ (ΟΜΑΔΕΣ) ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ**- “1. Η ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών, που αποτελεί αντικείμενο του διαγωνισμού, υποδιαιρείται σε τμήματα και οι διαγωνιζόμενοι πρέπει να υποβάλλουν προσφορά, επί ποινή αποκλεισμού, τουλάχιστον για ένα τμήμα. Μπορούν επίσης να υποβάλλουν προσφορά για περισσότερα του ενός ή για το σύνολο των τμημάτων, από 3 έως και 68 του παραρτήματος Α, η δε κατακύρωση μπορεί να γίνει και για περισσότερα του ενός τμήματα ή και για το σύνολο των τμημάτων στον ίδιο μειοδότη.”. .... **ΆΡΘΡΟ 9 – ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ** “Οι δικαιούμενοι συμμετοχής στο διαγωνισμό πρέπει να υποβάλλουν, μαζί με την προσφορά τους, που θα είναι συνταγμένη υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα και τα εξής δικαιολογητικά στην ελληνική γλώσσα: 1. Εγγύηση συμμετοχής (κατά το άρθρο 25 του Π.Δ 118/07) στο διαγωνισμό που εκδίδεται υπέρ του συμμετέχοντος, σε ποσοστό 5% προϋπολογισθείσας δαπάνης, με το Φ.Π.Α., υπολογιζόμενου επί του προϋπολογισμού του τμήματος ή των τμημάτων, για το οποίο ή για τα οποία υποβάλλει προσφορά.”..... **“ΑΡΘΡΟ 12 -ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ** “Η διάρκεια του έργου της ανάθεσης υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών δημόσιων σχολείων, χωρικής αρμοδιότητας Π.Ε. Γρεβενών,

αρχίζει από υπογραφή της σύμβασης και λήγει την 31-8-2014.”. **ΆΡΘΡΟ 14 - 5.** Η Οικονομική Επιτροπή ματαιώνει τον διαγωνισμό για τμήμα, μετά από γνώμη της Επιτροπής Διαγωνισμού όταν στο τμήμα υποβάλλεται μία μόνο προσφορά ή τελικά γίνεται αποδεκτή μία μόνο προσφορά και εφόσον δεν υπάρχουν συγκριτικά στοιχεία τιμών είτε προηγούμενων διαγωνισμών είτε της αγοράς που να επιβεβαιώνονται με παραστατικά. Στην συγκεκριμένη περίπτωση ο διαγωνισμός επαναλαμβάνεται υποχρεωτικά.”. **“Παράρτημα Β-ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΡΘΡΟ 3: ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ** “Η σύμβαση αυτή ισχύει από την .... έως την 31/8/2014. Η Αναθέτουσα Αρχή διατηρεί το δικαίωμα να παρατείνει μονομερώς, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου της, το αντικείμενο της σύμβασης, με αντίστοιχη αύξηση του συμβατικού αντικειμένου, μέχρι την ολοκλήρωση του επόμενου διαγωνισμού μεταφοράς μαθητών και για διάστημα όχι μεγαλύτερο των τριών μηνών.”.

viii. Με την αρ. 2/48/21.01.2014 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας εγκρίθηκε η συγκρότηση 5μελούς Επιτροπής Διαγωνισμού.

ix. Στις 17.02.2014, καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών και διενέργειας του διαγωνισμού, συνήλθε η αρμόδια Επιτροπή Δημόσιου Τακτικού Μειοδοτικού Διαγωνισμού η οποία γνωμοδότησε ομόφωνα, κατόπιν ελέγχου των δικαιολογητικών και της τεχνικής προσφοράς της μοναδικής υποβληθείσας προσφοράς, “*υπέρ της συμμετοχής του μοναδικού ενδιαφερομένου με την επωνυμία “ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ Κ.Τ.Ε.Λ. ΝΟΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ ” στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας του ανοίγματος των οικονομικών προσφορών*”, για τα τμήματα 1-2.

x. Με την με αρ. 8/320/04.03.2014 Απόφασή της (ΑΔΑ: ΒΙΚΜ7ΛΨ-ΓΔ3), η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, ενέκρινε ομόφωνα το από 17.02.2014 Πρακτικό της Επιτροπής (βλ. στοιχείο ix. ανωτέρω) και τη συνέχιση στο επόμενο στάδιο του διαγωνισμού, του υποψηφίου με την επωνυμία “*Υπεραστικό Κ.Τ.Ε.Λ. Νομού Γρεβενών*”, διότι: “*α. Ο εν λόγω διαγωνισμός χαρακτηρίζεται διεθνής, β. Η προκήρυξη διαγωνισμού έλαβε την ανάλογη δημοσιότητα (Τεύχος Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων – Πρόγραμμα Διαύγεια – Ιστοσελίδα Π.Ε. Γρεβενών – ημερήσιες τοπικές και πανελλαδικής εμβέλειας εφημερίδες) και γ. Συγκριτικά στοιχεία δεν υπάρχουν αφού ο διαγωνισμός διενεργείται για πρώτη φορά από τις Περιφέρειες, βάσει των προδιαγραφών που θέτει η ΚΥΑ 24001/2013.*”.

xi. Με το από 17.03.2014 Πρακτικό της, η Επιτροπή Διαγωνισμού αφού έλαβε υπόψη την απόφαση με αριθμ. 8/320/04-03-2014 της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (βλ. στοιχείο x. ανωτέρω) προέβη στη διαδικασία αποσφράγισης μονογραφής και ελέγχου των οικονομικών προσφορών που έχει ως εξής:

A / A	ΟΝΟΜ/ΝΥΜΟ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	Α.Φ.Μ.	ΧΩΡΙΚΗ ΕΜΒΕΛΕΙΑ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΩΝ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 68 Ν. 3863	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΜΕ ΦΠΑ €
1	ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ Κ.Τ.Ε.Λ. ΝΟΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	ΘΩΜΑ ΛΑΔΑ 2, ΤΚ 51100, ΓΡΕΒΕΝΑ	097025417 ΔΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	ΝΑΙ	314.660,95
2	ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ Κ.Τ.Ε.Λ. ΝΟΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	ΘΩΜΑ ΛΑΔΑ 2, ΤΚ 51100, ΓΡΕΒΕΝΑ	097025417 ΔΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΔΕΣΚΑΤΗΣ	ΝΑΙ	126.717,14

Ειδικότερα, σύμφωνα με το εν λόγω Πρακτικό, μειοδότης του διαγωνισμού αναδείχθηκε ο προσφέρων με την επωνυμία “*Υπεραστικό ΚΤΕΛ Νομού Γρεβενών Ανώνυμη Τουριστική & Εμπορική Εταιρία*”, με συνολική προσφορά 441.378,09 € συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., για τα τμήματα 1 και 2.

xii. Με την με αρ. 471/24.03.2014 (ΑΔΑ: ΒΙΗΦ7ΛΨ-2ΞΨ) Απόφασή της, η Οικονομική Επιτροπή Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας ενέκρινε ομόφωνα την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση της προκήρυξης, για την ανάθεση της υπηρεσίας «Μεταφορά μαθητών, περιόδου 2013-2014, για τα τμήματα 3-69 της με αριθμ. 1129/16/08.012014 διακήρυξης», συνολικού προϋπολογισμού 278.319,51€ χωρίς ΦΠΑ και κριτήριο κατακύρωσης την χαμηλότερη τιμή, για τους κάτωθι λόγους: *“1. Η διακήρυξη του διαγωνισμού έλαβε την απαραίτητη δημοσιότητα (δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 20.12.2013, δημοσίευση στο τεύχος Δημοσίων Συμβάσεων στις 27.12.2013, δημοσίευση στον Ημερήσιο τύπο στις 8.01.2014). 2. Η Διακήρυξη αναρτήθηκε στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» - ΑΔΑ: ΒΙΨ87ΛΨ-ΟΤ0. 3. Δεν απορρέει ευθύνη της αναθέτουσας αρχής, ήτοι της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας – Περιφερειακή Ενότητα Γρεβενών, αφού στην προκήρυξη δόθηκε η απαραίτητη δημοσιότητα. 4. Οι προθεσμίες για την προκήρυξη νέου διαγωνισμού σαφώς είναι μεγαλύτερες από αυτές της διαπραγμάτευσης (Οικονομική Επιτροπή – έγκριση ανάληψης – Διακήρυξη – Δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων – Διαύγεια κλπ). 5. Η μη κατάθεση προσφορών αποτελεί ένα απρόβλεπτο γεγονός για το οποίο δεν ευθύνεται η αναθέτουσα αρχή. Ως εκ τούτου αμέσως παρίσταται η ανάγκη για την ολοκλήρωση του διαγωνισμού.”.* Στην εν λόγω Απόφαση ρητώς αναφερόταν ότι *“η διαδικασία θα πρέπει να λάβει και την έγκριση της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων σύμφωνα με την κατευθυντήρια Οδηγία 1/2013”.*

xiii. Σημειώνεται ότι σε συνέχεια της με αρ.44/1556/19.11.2013 (ΑΔΑ: ΒΙΚΖ7ΛΨ-0Υ7) Απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (βλ. στοιχείο iii.ανωτέρω), και σύμφωνα με τα στοιχεία που αποστάλθηκαν από την αιτούσα κατόπιν σχετικού ερωτήματος της Αρχής αναφορικά με τον τρόπο κάλυψης των σχετικών αναγκών της ΠΕ έως σήμερα, ελήφθησαν από την Αρχή οι κάτωθι παρατάσεις συμβάσεων “Μεταφοράς μαθητών α/βαθμιας και β/βάθμιας εκπαίδευσης Γρεβενών” για την Περίοδο 2013-2014 (από 11.09.2013 έως διεκπεραίωσης των διαδικασιών του προκηρυχθέντος δημόσιου διεθνούς διαγωνισμού, ως εξής: α) η με αρ. πρωτ. 18719/387 (ΑΔΑ: ΒΙΕΩ7ΛΨ-ΝΘ6) με αντισυμβαλλόμενο το “ ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΓΡΕΒΕΝΩΝ” με ημερήσιο κόστος δρομολογίων τις 2.899,22€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, β) η με αρ. πρωτ. 18728/388 (ΑΔΑ: ΒΙΕΩ7ΛΨ-ΨΜΠ) με αντισυμβαλλόμενο τον ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ ΤΑΞΙ ΓΡΕΒΕΝΩΝ με την επωνυμία “ΠΙΝΔΟΣ” με ημερήσιο κόστος δρομολογίων τις 2.006,78€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, γ) η με αρ. πρωτ. 18765/390 (ΑΔΑ:ΒΙΕΩ7ΛΨ-Γ3Ν) με αντισυμβαλλόμενο τον “ ΤΣΙΓΑΡΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ” με ημερήσιο κόστος δρομολογίων τα 371,29€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δ) η με αρ. πρωτ. 18776/392 (ΑΔΑ: ΒΙΕΩ7ΛΨ-ΨΙ1)με αντισυμβαλλόμενο τον “ΠΛΙΑΚΟ ΔΗΜΗΤΡΙΟ” με ημερήσιο κόστος δρομολογίων τα 68,94€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.Το σύνολο των ανωτέρω συμβάσεων υπογράφηκε στις 21.02.2014.

3. Κατόπιν των ανωτέρω, η Περιφερειακή Ενότητα Γρεβενών, με το με αρ. πρωτ. οικ.33660/882/03.04.2014 αίτημά της που παραλήφθηκε από την Αρχή στις 04.04.2014 και έλαβε αρ. πρωτ. 1631, όπως αυτό συμπληρώθηκε, κατόπιν σχετικού αιτήματος της Αρχής, με το με αρ. πρωτ. οικ.: 40479/1062/23.04.2014 (αρ. πρωτ. της Αρχής 1875/23.04.2014) και τα με αρ. πρωτ. εισερχ. της Αρχής 1885/24.04.2014 και 1898/25.04.2014 έγγραφα, αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση διακήρυξης, για την ανάθεση της υπηρεσίας “Μεταφορά μαθητών χωρικής αρμοδιότητας ΠΕ Γρεβενών περιόδου 2013-2014, Τμήματα 3-69, προϋπολογισμού 278.319,51€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.”, σε συνέχεια διενεργηθέντος άγονου διεθνούς ανοικτού μειοδοτικού διαγωνισμού για τα εν λόγω τμήματα και λόγω της κατεπείγουσας ανάγκης που προκύπτει από γεγονότα απρόβλεπτα λόγω δηλαδή της μη κατάθεσης προσφορών (βλ. και στοιχείο 2.ii ανωτέρω) και χωρίς ευθύνη της αναθέτουσας αρχής αφού η προκήρυξη έλαβε την απαιτούμενη δημοσιότητα και τα χρονικά περιθώρια δεν επιτρέπουν περαιτέρω αναβολή.

II. Νομικό πλαίσιο

4. Στο άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', του ν. 4013/2011 (ΦΕΚ 204/Α), όπως ισχύει, ορίζεται: «Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες... δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων. [...]»

5. Στην περ.α της παρ. 5 του άρθρου 8 “ Μέθοδοι υπολογισμού κατώτατης αξίας συμβάσεων” του π.δ/τος 60/2007 (ΦΕΚ 64/Α) «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ...», ορίζεται: “5. α) Όταν ένα σχεδιαζόμενο έργο ή ένα σχέδιο αγοράς υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε ταυτόχρονη σύναψη χωριστών συμβάσεων κατά τμήματα, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων είναι ίση με ή υπερβαίνει την αξία που καθορίζεται στο άρθρο 6, το παρόν εφαρμόζεται στη σύναψη κάθε τμήματος.”

6. Στην παρ. 1 του άρθρου 6 “ Ποσά των κατωτάτων ορίων των δημοσίων συμβάσεων” (άρθρο 7 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ) του ίδιου π.δ/τος, ορίζεται: “Το παρόν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 16, 17 και 9 έως 15, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια:

α) 137.000 ευρώ, για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, εκτός αυτών που καλύπτονται από την περίπτωση β) στοιχείο iii), που συνάπτονται από τις αναθέτουσες αρχές οι οποίες είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές του Παραρτήματος IV. [...]

β) 211.000 ευρώ, προκειμένου για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που συνάπτονται είτε i) από αναθέτουσες αρχές άλλες από εκείνες που αναφέρονται στο Παράρτημα IV, είτε ii) από τις αναθέτουσες αρχές που αναφέρονται στο Παράρτημα IV και οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αφορούν προϊόντα τα οποία δεν καλύπτει το Παράρτημα V, είτε iii) από

οποιαδήποτε αναθέτουσα αρχή και έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες της κατηγορίας 8 του Παραρτήματος II Α, υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών της κατηγορίας 5 των οποίων οι θέσεις στο CPV είναι αντίστοιχες με τους αριθμούς αναφοράς CPC 7524, 7525 και 7526, ή/και υπηρεσίες που αναφέρονται στο Παράρτημα II Β.”

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 του με αρ. 1336/2013 Κανονισμού της Επιτροπής της 13ής Δεκεμβρίου 2013 για την τροποποίηση των Οδηγιών 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής τους κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, τα ως άνω ποσά αναπροσαρμόστηκαν στις 134.000€ και 207.000 ευρώ, αντίστοιχα.

7. Στο άρθρο 25 “Διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού (άρθρο 31 οδηγίας 2004/18/ΕΚ), του ιδίου π.δ/τος, ορίζεται: “Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις: 1) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών: α) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν κρίνεται κατάλληλη, ή εάν δεν υπάρχει κανείς υποψήφιος, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ύστερα από αίτημα της”..... “γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης, οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για τις ενδιαφερόμενες αναθέτουσες αρχές, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή με διαπραγμάτευση διαδικασίες με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού που αναφέρονται στο άρθρο 24. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.».....»

8. Στην παρ. 5 του άρθρου 30 “Σύνταξη και λεπτομέρειες δημοσίευσης των προκηρύξεων” (άρθρο 36 οδηγίας 2004/18/ΕΚ), του ιδίου π.δ/τος, ορίζεται: “5. Οι προκηρύξεις και το περιεχόμενό τους δεν μπορούν να δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από την ημερομηνία της αποστολής τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι προκηρύξεις που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο δεν πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες διαφορετικές από εκείνες που περιέχονται στις προκηρύξεις που αποστέλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο,....”.

9. Στο Π.Δ. 118/07 (ΦΕΚ 150/Α): “Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.)”, ορίζεται: άρθρο 2 παρ. 1. “Οι όροι της διακήρυξης διαγωνισμού πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις.”, άρθρο 4, Κανόνες δημοσιότητας, “2. Στις περιπτώσεις ανοικτού και κλειστού διαγωνισμού, ο φορέας που διενεργεί το διαγωνισμό μεριμνά για ευρεία γνωστοποίηση της σχετικής διακήρυξης.....”, στο προτελευταίο εδάφιο της παρ.2 του άρθρου 4 “Η δημοσίευση της προκήρυξης στον ελληνικό τύπο δεν γίνεται πριν από την ημερομηνία αποστολής της στην Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ...και δεν μπορεί να περιέχει πληροφορίες διάφορες από τις δημοσιευμένες στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.”, στο Παράρτημα Υποδείγματα ανακοινώσεων και προκηρύξεων Διαγωνισμών “Β. ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ, Ανοικτές διαδικασίες, κλειστές διαδικασίες, διαδικασίες με διαπραγμάτευση:.... 6. Φύση των ζητούμενων προϊόντων, ...με αναφορά οποιωνδήποτε δικαιωμάτων προαιρέσεως. 7. Εάν οι συμβάσεις υποδιαιρούνται σε τμήματα, αναφορά της δυνατότητας για τους οικονομικούς φορείς να υποβάλουν προσφορά για ένα, περισσότερα ή/και για όλα τα τμήματα.”.

10. Στο εδάφιο 21, Κεφ. ΙΙ, παρ.Η του άρθρου 186 “Αρμοδιότητες Περιφερειών” του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 86/Α), όπως αυτό προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4089/2012 (ΦΕΚ 206/Α) μεταξύ των αρμοδιοτήτων των Περιφερειών περιλαμβάνεται και : «Η μεταφορά μαθητών από τον τόπο διαμονής στο σχολείο φοίτησης, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς μαθητών σχολείων ειδικής αγωγής, των μουσικών και καλλιτεχνικών σχολείων, καθώς και των απαιτούμενων ενεργειών σε περίπτωση αδυναμίας πραγματοποίησης αυτής», «Από 1.7.2013 η δαπάνη της μεταφοράς μαθητών βαρύνει τους προϋπολογισμούς των Περιφερειών». Στο ν. 4089/2012, ορίζεται: άρθρο 9 “δίνεται η δυνατότητα στις Περιφέρειες να εγγράφουν πίστωση, να δημοπρατούν και να προβαίνουν σε κάθε άλλη ενέργεια για την προετοιμασία της μεταφοράς μαθητών του σχολικού έτους 2013-2014 και πριν από την 1-7-2013», στην παρ. 2 άρθρου 7 “Συμβάσεις Δήμων για τη μεταφορά μαθητών που συνάφθηκαν βάσει της κ.υ.α. Αριθ. 35415/28.7.2011 (Β’ 1701) ή άλλες υφιστάμενες συμβάσεις μεταφοράς μαθητών με διάρκεια πέραν της 1.7.2013 λύονται αυτοδικαίως και αζημίως μετά την ημερομηνία αυτή”.

Επακολούθως, με το με αρ. πρωτ. 7807/26.2.2013 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών, εκτέθηκαν οι άμεσες ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβούν οι Περιφέρειες για την προετοιμασία της διαδικασίας μεταφοράς μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά τη σχολική περίοδο 2013-2014.

11. Στο Κεφάλαιο Γ του άρθρου 2 της με αριθμ. 24001/13 (ΦΕΚ 1449 Β/14-6-2013) ΚΥΑ, με θέμα “Μεταφορά μαθητών δημόσιων σχολείων από τις Περιφέρειες”, ορίζεται: “ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Μεταφορά μαθητών με δημόσια σύμβαση υπηρεσιών -1. Προϋποθέσεις. α. Εάν η μεταφορά των μαθητών είναι αδύνατη με τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων, η Περιφέρεια αναθέτει με δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις των Π.Δ/των 60/2007 και 118/2007, τη μεταφορά των μαθητών με κάθε κατάλληλο μεταφορικό μέσο δημόσιας χρήσης που να πληροί τους όρους ασφαλούς μεταφοράς.” ..... “2. Κανόνες διαδικασίας σύναψης σύμβασης. α. Ο διαγωνισμός προκηρύσσεται μέχρι και έξι μήνες πριν την έναρξη των δρομολογίων με βάση τα στοιχεία της παρ.1.β. του άρθρου 5. β. Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται σε ένα έως τρία έτη αρχής γενομένης από την έναρξη του σχολικού έτους αφετηρίας. Οι προσφορές των υποψηφίων αναδόχων υποβάλλονται ανά τμήμα με ποσοστό έκπτωσης επί τοις εκατό (%) σε ακέραιες μονάδες. γ. Ο σχεδιασμός των δρομολογίων πρέπει να λαμβάνει υπόψη:.....στ. Στο διαγωνισμό προβλέπονται τα εξής δικαιώματα προαίρεσης που δεν μπορούν συνολικά να υπερβαίνουν το 50% του προϋπολογισμού της διακήρυξης: i) Έως και το 20% του προϋπολογισμού κάθε τμήματος του διαγωνισμού για την τροποποίηση των υφιστάμενων δρομολογίων (δηλαδή μείωση ή αύξηση των χιλιομέτρων των δρομολογίων ή μερική αλλαγή διαδρομής που οφείλεται στην ανάγκη να εξυπηρετηθούν νέοι μαθητές κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης ή σε κάποια απρόβλεπτη ανάγκη – π.χ. εκτέλεση δημόσιων έργων επί οδοστρωμάτων), όποτε προκύπτει ανάγκη κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. Η επιφύλαξη περί ασκήσεως του δικαιώματος προαίρεσεως πρέπει να αναφέρεται ρητά στην προκήρυξη και στην αναλυτική διακήρυξη του διαγωνισμού. ii) Η δυνατότητα χρονικής παράτασης του αντικειμένου της σύμβασης, με αντίστοιχη αύξηση του συμβατικού αντικειμένου, μέχρι την ολοκλήρωση του επόμενου διαγωνισμού μεταφοράς μαθητών και για διάστημα όχι μεγαλύτερο των τριών μηνών. Η δυνατότητα παράτασης της διάρκειας της σύμβασης πρέπει να αναφέρεται ρητά στην προκήρυξη και την αναλυτική διακήρυξη του διαγωνισμού.”..... “4. Προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης: Για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης σύμφωνα με τις ειδικότερες προϋποθέσεις των άρθρων 24 & 25 του Π.Δ/τος 60/2007 αποφασίζει η αναθέτουσα αρχή μετά την κατ’ άρθρο 2 παρ.2 περ. γ. υποπερ. δδ του Ν.4013/2011 προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.”.

12. Σύμφωνα με το άρθρο 100 του Ν. 4182/2013 “ Κώδικας Κοινωνικών Περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις” (ΦΕΚ 185/Α/10.09.2013), ορίζεται: “1. Οι συμβάσεις μεταφοράς μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από τον τόπο διαμονής στα σχολεία φοίτησης, περιλαμβανόμενης της μεταφοράς των μαθητών μουσικών και καλλιτεχνικών σχολείων, ΕΠΑΛ και ΕΠΑΣ, καθώς και σχολείων ειδικής αγωγής συνάπτονται για το σχολικό έτος 2013-2014, σύμφωνα με τις διατάξεις

της υπ' αριθμ. 24001/11.6.2013 κ.υ.α. (1449/Β). Στις περιπτώσεις που οι συμβάσεις αυτές δεν καταρτισθούν μέχρι την έναρξη του σχολικού έτους ή δεν είναι δυνατόν, για οποιονδήποτε λόγο, να εκτελεσθούν, η μεταφορά γίνεται με παράταση των συμβάσεων που έχουν παραταθεί ή συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4089/2012. Στις περιπτώσεις που η μεταφορά μαθητών πραγματοποιούνταν με συμβάσεις δήμων που είχαν καταρτιστεί σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 35415/28.7.2011 κ.υ.α. (Β' 1701), οι οποίες έχουν λυθεί αυτοδικαίως σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4089/2012, αυτές ανασυστήνονται και η οικεία Περιφέρεια υπεισέρχεται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση σε όλα τα ενοχικά και εμπράγματα δικαιώματα και υποχρεώσεις των δήμων της χωρικής της αρμοδιότητας, που είχαν καταρτίσει τις σχετικές συμβάσεις. 2. Οι παρατάσεις γίνονται κατόπιν αποφάσεως του Περιφερειακού Συμβουλίου και μέχρι την υπογραφή των συμβάσεων των διαγωνισμών που έχουν προκηρυχθεί από τις Περιφέρειες σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 24001/11.6.2013 κ.υ.α. (Β' 1449), οπότε με την κατάρτιση των σχετικών συμβάσεων λύονται αυτομάτως και αζημίως. 3. Οι συμβάσεις που παρατείνονται, κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1, εκτελούνται μέχρι τη λύση τους με το κόστος που είχε διαμορφωθεί κατά τον Ιούνιο του 2013. 4. Για όσα δρομολόγια εκ των συμβάσεων των προηγούμενων παραγράφων προκύψει αδυναμία των αναδοχών να τα πραγματοποιήσουν, καθώς και για τυχόν νέα δρομολόγια, οι Περιφέρειες αναθέτουν καθένα από αυτά με απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής, κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, με κόστος μικρότερο ή ίσο από αυτό που είχε διαμορφωθεί κατά τον Ιούνιο του 2013, για υφιστάμενα δρομολόγια, είτε με το κόστος που προκύπτει από παρεμφερή δρομολόγια, προκειμένου για νέα. 5. Το συμβατικό κόστος δρομολογίου των παραγράφων 3 και 4 του παρόντος άρθρου δεν μπορεί να υπερβαίνει τη μέγιστη αποζημίωση που προκύπτει από την εφαρμογή της υπ' αριθμ. 24001/11.6.2013 κ.υ.α. (Β' 1449).”.

III. Νομική Εκτίμηση

13. Το υπό εξέταση αίτημα, αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών, με την έννοια της περίπτωσης δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του π.δ/τος 60/2007 (Α' 64), *περί προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ*. Λαμβάνοντας υπόψη, ότι το αίτημα αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης κατόπιν διαδικασίας διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 του ίδιου π.δ/τος, σε συνδυασμό με τον συνολικό προϋπολογισμό των προς ανάθεση υπηρεσιών, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής, κατ' άρθρο 2 παράγραφος 2 περίπτωση γ' υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή γνώμης.

14. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ περιπτώσεις (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007) (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C-337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από την βασική ρύθμιση, ήτοι από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συστατικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η οδηγία 2004/18/ΕΚ να μην απολέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ενδεικτικά Δ.Ε.Ε., αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C- 57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

Το βάρος αποδείξεως περί του ότι συντρέχουν όντως οι έκτακτες περιστάσεις που δικαιολογούν την απόκλιση το φέρει ο προτιθέμενος να κάνει χρήση των διατάξεων αυτών (βλ. υπό το πνεύμα αυτό Δ.Ε.Ε., αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987, σ. 1039, σκέψη 14, προαναφερθείσα C-57/94, σκέψη 23, προαναφερθείσα C-318/94, σκέψη 14, της 10ης Απριλίου 2003, C-

20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33).

15. Ειδικότερα, η εφαρμογή του άρθρου 25 παρ. 1 περ. α του Π.Δ 60/2007, στη βάση της οποίας οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, προϋποθέτει:

α) να έχει προηγηθεί ανοικτή ή κλειστή διαδικασία,

Όπως παγίως έχει κριθεί, προϋπόθεση προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, στη βάση της παρ. 1α των άρθρων 24 και 25 του Π.Δ 60/2007, αποτελεί η προηγούμενη νομίμως διεξαχθείσα ανοικτή ή κλειστή διαγωνιστική διαδικασία, δεδομένου ότι η διαδικασία με διαπραγμάτευση συνέχεται άμεσα με τον προηγθέντα αυτής διαγωνισμό με συνέπεια η μη νομιμότητα της υποκείμενης διαγωνιστικής διαδικασίας να καθιστά παρακολουθηματικά παράνομη στο σύνολό της και τη συγκεκριμένη διαδικασία. (ΕΣ-Πράξη 215/2012-Ζ' Κλιμάκιο, ΕΣ-Αποφ. VI Τμ. 1249/2011, 466/2011, 29/2012, 408/2012, 600/2012 και 935/2013).

β) να μην έχει υποβληθεί, κατά την υπό σημείο α) ανωτέρω νομίμως διεξαχθείσα και προηγηθείσα ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές να μην κρίνεται κατάλληλη, ή να μην υπάρχει κανείς υποψήφιος,

γ) την μη ουσιώδη τροποποίηση των αρχικών όρων της σύμβασης κατά την προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση.

Επιπλέον, προϋποθέτει ότι σε περίπτωση σχετικού αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να προβεί στη διαβίβαση προς αυτήν, σχετικής εκθέσεως.

16. Από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης Απόφασης, προκύπτουν τα ακόλουθα:

α) Ως προς την προϋπόθεση, προηγούμενης νομίμως διεξαχθείσας ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας

ι) Διαπιστώνεται παράβαση των οριζόμενων στο Παράρτημα VII Α- Προκήρυξη Διαγωνισμού-παρ. 6γ του π.δ/τος 60/2007 τα οποία είναι εννοιολογικά ταυτόσημα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα -Υποδείγματα Ανακοινώσεων και Προκηρύξεων Διαγωνισμών- του π.δ/τος 118/2007 (βλ. παρ. 8-9 της παρούσης), αναφορικά με την μη αναγραφή της δυνατότητας υποβολής προσφοράς για Τμήμα. Εν προκειμένω, στην Προκήρυξη που απεστάλη στην Ε.Ε.Ε.Ε το πεδίο περί υποδιαίρεσης σε παρτίδες συμπληρώθηκε με αρνητική ένδειξη (βλ. στοιχείο 2.ν. της παρούσης) παρά τα όσα αναφέρονται στο αναλυτικό τεύχος διακήρυξης (βλ. στοιχείο 2.vii.).

Ειδικότερα σχετικά με την μη αναγραφή, στην περίληψη που απεστάλη στην Ε.Ε.Ε.Ε, της δυνατότητας υποβολής προσφοράς για μέρος των προκηρυσσόμενων υπηρεσιών, το γεγονός αυτό καθιστά πλημμελή την ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία διότι, ο συγκεκριμένος όρος θίγει ευθέως τις αρχές της διαφάνειας και του ανταγωνισμού, καθόσον θα μπορούσε να αποτρέψει από την κατάθεση προσφοράς υποψηφίους που θα επιθυμούσαν να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό όχι για το σύνολο, αλλά για μέρος μόνο των προβλεπόμενων ειδών (Βλ. Απόφαση ΕΣ Τμ. VI 935/2013).

Όπως προεκτέθηκε, τα ανωτέρω, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, αποτελούν, μεταξύ άλλων, ουσιώδη στοιχεία του ελάχιστου περιεχομένου της περίληψης της διακήρυξης και στοχεύουν στην επίτευξη πλήρους διαφάνειας και στην προστασία του ανταγωνισμού, η δε παράλειψη προσδιορισμού τους, σύμφωνα με πάγια νομολογία, καθιστά ασαφή τη διακήρυξη και συνεπώς μη νόμιμη.

ii) Διαπιστώνεται παράβαση των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 30 του π.δ/τος 60/2007 οι οποίες είναι εννοιολογητικά ταυτόσημες με τις διατάξεις του προτελευταίου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 4 του π.δ/τος 118/2007 (βλ. παρ. 8-9 της παρούσης), διότι η προκήρυξη που δημοσιεύθηκε σε εθνικό επίπεδο περιλαμβάνει πληροφορίες διαφορετικές από εκείνες που περιέχονται στην προκήρυξη που απεστάλη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ειδικότερα, η διάρκεια υλοποίησης της σύμβασης, στον εθνικό τύπο, ορίζεται ρητώς έως τις 31.08.2013 ενώ στην Ε.Ε.Ε.Ε το σχετικό πεδίο II.3 “Διάρκεια ολοκλήρωσης” δεν έχει συμπληρωθεί ενώ σε έτερο σημείο, VI.3 “Συμπληρωματικές Πληροφορίες”, αναγράφεται ότι η σύμβαση ισχύει από την ημερομηνία υπογραφής της έως τη λήξη του σχολικού έτους 2013-2014, με δικαίωμα 3μηνης παράτασης (βλ. στοιχείο 2.v-vi της παρούσης). Η λήξη όμως του σχολικού έτους σε πανευρωπαϊκό επίπεδο ξεκινάει έως τα τέλη Ιουνίου εκάστου έτους και συνεπώς η ημερομηνία λήξης της σύμβασης δεν συμπίπτει με αυτήν που ρητώς δημοσιεύθηκε στον εθνικό τύπο (31.08.2014), όπου εξάλλου τέθηκε δήλη ημερομηνία. Επίσης, διάσταση παρατηρείται και σε σχέση με την ύπαρξη δικαιωμάτων προαίρεσης και της υποδιαίρεσης των σχετικών υπηρεσιών σε τμήματα (ομοίως βλ. στοιχείο 2.v-vi της παρούσης).

Στη βάση του συνόλου των ανωτέρω αναφερόμενων λόγων αλλά και ενός εκάστου εξ αυτών, προκύπτει ότι η υποκείμενη διαγωνιστική διαδικασία, δεν διενεργήθηκε σύμφωνα με τις εκ του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, εθνικού και κοινοτικού, τασσόμενες προϋποθέσεις, ως αυτές εφαρμόζονται και ερμηνεύονται.

β) Ως προς την μη υποβολή προσφοράς ή την μη ύπαρξη κανενός υποψηφίου

Κατά την ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού στις 17-02-2014 σύμφωνα με το σχετικό Πρακτικό της αρμόδιας Επιτροπής, δεν παρουσιάσθηκε κανείς υποψήφιος να καταθέσει προσφορά για τα τμήματα 3-69 (βλ. στοιχείο 2. ix της παρούσης).

γ) Ως προς τη μη ουσιώδη τροποποίηση των αρχικών όρων της σύμβασης

Σύμφωνα με το Σχέδιο απόφασης για προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, θα ισχύσουν τα οριζόμενα στην από 08.01.2014 διακήρυξη.

17. Λαμβάνοντας υπόψη, ως προεκτέθηκε, την μη νομιμότητα της υποκείμενης διαγωνιστικής διαδικασίας, από τα στοιχεία του φακέλου δεν στοιχειοθετούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την εφαρμογή της παρ. 1 περ. α του άρθρου 25 του Π.Δ 60/2007 καθώς υφίσταται παραβίαση των διατάξεων της κοινοτικής αλλά και εθνικής νομοθεσίας.

18. Περαιτέρω, κατά παράβαση των οριζόμενων στο Άρθρο 14 παρ. 5 του αναλυτικού τεύχους της διακήρυξης περί ματαίωσης και υποχρεωτικής επανάληψης του διαγωνισμού σε περίπτωση υποβολής, για κάποιο τμήμα, μίας μόνο προσφοράς εφόσον δεν υπάρχουν συγκριτικά στοιχεία τιμών είτε προηγούμενων διαγωνισμών είτε της αγοράς που να επιβεβαιώνονται με παραστατικά (βλ. στοιχείο 2.vii της παρούσης), η Επιτροπή Διαγωνισμού εισηγήθηκε και η Οικονομική Επιτροπή ενέκρινε, τη συνέχιση του διαγωνισμού, παρά τη συνδρομή των τασσόμενων σχετικών προϋποθέσεων (βλ. στοιχείο 2.ix-x της παρούσης). Όπως όμως παγίως έχει κριθεί, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο που δεσμεύει τόσο την Αρχή που διενεργεί τον διαγωνισμό όσο και τους διαγωνιζομένους (ΣτΕ ΕΑ 79/2010). Ειδικότερα η διακήρυξη του διαγωνισμού με τα συμβατικά της τεύχη δεσμεύει, ως κανονιστική πράξη, τους συμμετέχοντες στο διαγωνισμό αλλά και το νομικό πρόσωπο που τον έχει προκηρύξει, το οποίο υποχρεούται από την έναρξη και μέχρι την ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας να εφαρμόζει όσα ορίζονται σ’ αυτή, στο πλαίσιο των αρχών της τυπικότητας της διαδικασίας, του ελεύθερου ανταγωνισμού και της ισότητας μεταξύ των διαγωνιζομένων, που διέπουν τους διαγωνισμούς για την κατάρτιση δημοσίων συμβάσεων (βλ. ΕΣ VI Τμ. 19/2005, 31/2003, 53/2007, 3130/2009).

19. Ως προς την εφαρμογή του άρθρου 25 περ. 1 υποπερ. γ’ του π.δ/τος 60/2007 και μάλιστα για την εξαίρεση του *κατεπείγοντος*, η εφαρμογή της τελευταίας εξαρτάται από τη συνδρομή των κάτωθι προϋποθέσεων.

(α) Συγκεκριμένα, προϋποθέτει:

(i) την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες,

(ii) την ύπαρξη απροβλέπτου γεγονότος,

(iii) την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ του απροβλέπτου γεγονότος και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει,

(iv) επιπλέον, οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν δεν πληρούται μία από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις ως προς το κατεπείγον, δεν δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 12, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 14.) Συνεπώς, για την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης, απαιτείται η σωρευτική πλήρωση των ανωτέρω προϋποθέσεων.

(β) Ως απρόβλεπτες περιστάσεις πρέπει να νοούνται γεγονότα που υπερβαίνουν κατά πολύ τον συνήθη ρου του οικονομικού και κοινωνικού βίου, όπως λ.χ. οι θεομηνίες (πλημμύρες, σεισμοί κλπ.), οι οποίες καθιστούν κατεπείγοντως απαραίτητη τη σύναψη σχετικών συμβάσεων.

(γ) Γίνεται περαιτέρω δεκτό, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, ότι, κατά την έννοια της διάταξης της υποπερίπτωσης γ' της περίπτωσης 1 του άρθρου 25 του π.δ/τος 60/2007, η αναθέτουσα αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο νόμιμες προϋποθέσεις, ήτοι κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. χαρακτηριστικά ΣτΕ 1747/2011). Επιπλέον, αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και το *Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΣ)*, το οποίο δέχεται ότι απρόβλεπτες περιστάσεις είναι τα γεγονότα που δεν μπορούν αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της αναθέτουσας αρχής και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας της αναθέτουσας αρχής (βλ. ενδεικτικά πράξεις ΕΣ 91, 105, 171, 191, 200, 205 και 214/2007, 15 και 74/2008).

20. Από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

α) Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης

Σύμφωνα με τα προσκομιζόμενα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, οι ανάγκες που επικαλείται η Περιφερειακή Ενότητα Γρεβενών είναι επείγουσες, καθώς αφορούν στη μεταφορά μαθητών διαρκούντως του σχολικού έτους.

β) Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης

Η αιτούσα επικαλείται ότι δεν φέρει ευθύνη για την μη υποβολή προσφορών η οποία αποτελεί απρόβλεπτο γεγονός (βλ. στοιχείο 2.χii της παρούσης) αφού η προκήρυξη έλαβε την απαιτούμενη δημοσιότητα.

Πέραν των όσων αναφέρθηκαν ανωτέρω αναφορικά με την πλημμελή δημοσίευση της διακήρυξης γεγονός που ενδέχεται να συνέτεινε στην μη υποβολή προσφορών, το γεγονός της τήρησης της υποχρεωτικής δημοσιότητας των διαγωνιστικών διαδικασιών καθώς και η μη υποβολή προσφορών, δεν

δικαιολογεί την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης στη βάση του άρθρου 25 παρ. 1 περ. γ του π.δ/τος 60/2007, καθώς δε συνιστούν απρόβλεπτες περιστάσεις, ήτοι έκτακτα και ασυνήθιστα γεγονότα, που αντικειμενικά δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης πείρας και λογικής κατά τον προγραμματισμό των σχετικών προμηθειών, αλλά εξέλιξη πιθανή και συνηθ. Ειδικότερα, κατά πάγια νομολογία, η τήρηση χρονοβόρων, ενδεχομένως, διαδικασιών διενέργειας διαγωνισμών, εξαιτίας των δημοσιεύσεων ή της υποβολής ενστάσεων, προσφυγών και αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων από τους συμμετέχοντες, δεν συνιστά απρόβλεπτη κατάσταση η οποία να συνδέεται αιτιωδώς με την κατεπείγουσα ανάγκη απευθείας ανάθεσης της σχετικής υπηρεσίας (βλ. ενδεικτικά πράξεις VI Τμ. Ελ. Συν. 91/2007 και 205/2007).

γ) Ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ του απροβλέπτου γεγονότος και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει.

Για τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της επικαλούμενης διάταξης του άρθρου 25 παρ. 1 περ. γ, θα πρέπει οι κατεπείγουσες ανάγκες που επικαλείται η Περιφερειακή Ενότητα Γρεβενών να οφείλονται σε αυταπόδεικτα απρόβλεπτες περιστάσεις, με τις οποίες να τελούν σε αιτιώδη συνάφεια. Στην κρινόμενη υπόθεση, ωστόσο, σύμφωνα με όσα αναλυτικά εκτέθηκαν ανωτέρω, δεν υπάρχουν απρόβλεπτες περιστάσεις και επομένως εκλείπει η πλέον βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή της επικαλούμενης διάταξης. Κατά συνέπεια, παρέλκει η εξέταση εν προκειμένω της αιτιώδους συνάφειας μεταξύ απρόβλεπτης περίπτωσης (αιτίου) και κατεπείγουσας ανάγκης (αιτιατού), καθώς απουσιάζει παντελώς το αίτιο ήτοι η απρόβλεπτη περίπτωση, η οποία να προκαλεί την κατεπείγουσα ανάγκη και να τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο με αυτή κατά την έννοια της ανωτέρω διάταξης.

δ) Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.

Οι υπό εξέταση υπηρεσίες μεταφοράς μαθητών, αποτελούν αφενός πάγια και διαρκή ανάγκη, λαμβάνοντας υπόψη και τον ορεινό χαρακτήρα της περιοχής, και αφετέρου η εν λόγω αρμοδιότητα, διενέργειας των σχετικών διαγωνισμών, εγγραφής πιστώσεων κλπ, περιήλθε στις Περιφέρειες από 01.07.2013, με την παρ. 1 του άρθρου 7 του Ν. 4089/2012 όπου σύμφωνα με το άρθρο 9 του ίδιου νόμου παρεχόταν η δυνατότητα στις Περιφέρειες να προβαίνουν σε κάθε άλλη ενέργεια για την προετοιμασία της μεταφοράς μαθητών του σχολικού έτους 2013-2014 και πριν από την 1-7-2013, και επειδή σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 7 του ίδιου νόμου “Συμβάσεις Δήμων για τη μεταφορά μαθητών... ή άλλες υφιστάμενες συμβάσεις μεταφοράς μαθητών με διάρκεια πέραν της 1.7.2013, λύονται αυτοδικαίως και αζημίως μετά την ημερομηνία αυτή” (βλ. παρ. 10 της παρούσης), προκύπτει ότι η αιτούσα δεν επέδειξε τη δέουσα επιμέλεια, έγκαιρου προγραμματισμού και διενέργειας των σχετικών διαγωνισμών, προκειμένου να αποφευχθεί η κατεπείγουσα ανάγκη.

Ειδικότερα, παρότι ήταν γνωστό ήδη από 26.10.2012 (ημερομηνία δημοσίευσης του Ν. 4089/2012), η αναγκαιότητα διασφάλισης της απρόσκοπτης παροχής των εν λόγω υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών, η Περιφέρεια ουδέν έπραξε προς αυτή την κατεύθυνση, αντ' αυτού όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, αποφάσισε μόλις στις 16.09.2013 (βλ. στοιχείο 2.ι της παρούσης) δηλαδή μετά την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2013-2014, τη διευθέτηση του θέματος, στη βάση του άρθρου 100 του ν.4182/2013 ο οποίος δημοσιεύθηκε στις 10.09.2013, δηλαδή μία μέρα πριν την έναρξη της σχολικής χρονιάς.

Καθυστέρηση παρατηρείται, επίσης, από την από 16.09.2013 Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Μακεδονίας, περί διενέργειας διεθνούς δημόσιου μειοδοτικού διαγωνισμού μεταφοράς μαθητών χωρικής αρμοδιότητας της Περιφερειακής Ενότητας Γρεβενών για τη σχολική περίοδο 2013-2014, (βλ. στοιχείο 2.ii της παρούσας) έως τη λήψη της Απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, που έλαβε χώρα στις 26.11.2013, σχετικής με την έγκριση της διενέργειας και των όρων του εν λόγω Διεθνούς Διαγωνισμού (βλ. στοιχείο 2.iv της παρούσας), και στη συνέχεια έως την αποστολή στην Ε.Ε.Ε.Ε, περίληψης της Διακήρυξης, που τελικώς απεστάλη στις 20.12.2013, λαμβάνοντας υπόψη την κατεπείγουσα ανάγκη που επικαλείται η αιτούσα και η οποία υφίστατο προφανώς και κατά εκείνο το χρόνο, δεδομένης της έναρξης της σχολικής χρονιάς.

21. Σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, κρίνεται ότι δεν στοιχειοθετούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την εφαρμογή της παρ. 1 περ. γ του άρθρου 25, δεδομένου ότι η μη υποβολή προσφορών και πολλών δε μάλω η διενέργεια διαγωνιστικών διαδικασιών, δεν συνιστούν επουδενί απρόβλεπτα γεγονότα.

22. Περαιτέρω, από τη μελέτη του φακέλου της υπόθεσης δεν προέκυψαν άλλα στοιχεία που να αποδεικνύουν και να αιτιολογούν ειδικά και με επαρκή τεκμηρίωση τη συνδρομή περιστάσεων που επιτρέπουν την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με τις λοιπές διατάξεις του άρθρου 25 του π.δ. 60/2007 ή του άρθρου 24 του ίδιου π.δ.

23. Καταληκτικά, επισημαίνεται ότι, η δυνατότητα διαδοχικών παρατάσεων συμβάσεων μεταφοράς μαθητών που δόθηκε κατ' εξακολούθηση με τους νόμους 3887/2010, 3943/2011, 4002/2011, 4053/2012, και 4089/2012 και 4182/2013, καθώς και οι σχετικές προβλέψεις περί απευθείας ανάθεσης των νέων δρομολογίων μέχρι την ολοκλήρωση διαγωνιστικών διαδικασιών, δεν συνάδουν με τις διατάξεις του άρθρου 25 του π.δ/τος 60/2007. Αντίθετα η ΚΥΑ 24001/2013, η οποία εκδόθηκε κατόπιν της με αρ.6/2013 σύμφωνης γνώμης της Αρχής, ενσωματώνει και υιοθετεί τα προβλεπόμενα στο άρθρο 25 του πδ 60/2007. Εντούτοις με το, νεότερο της ανωτέρω ΚΥΑ, ν. 4182/2013 (βλ. παρ. 12 της παρούσης), δόθηκε εκ νέου παράταση στις υφιστάμενες συμβάσεις (βλ. στοιχείο 2.xiii της παρούσης), οι οποίες φέρεται να είναι κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 25 του πδ 60/2007 (βλ. Γνώμη 3/2014 της Αρχής).

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ ομόφωνα αποφασίζει:

Την απόρριψη του αιτήματος της Περιφερειακής Ενότητας Γρεβενών, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2, περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για τη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση για την ανάθεση της υπηρεσίας "Μεταφορά μαθητών χωρικής αρμοδιότητας ΠΕ Γρεβενών περιόδου 2013-2014, Τμήματα 3-69", προϋπολογισθείσας δαπάνης 278.319,51€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, λόγω μη συνδρομής των προς τούτο τασσομένων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

Αμπελόκηποι, 7 Μαΐου 2014

Ο Συντάξας

**ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Ο Πρόεδρος**

Δημήτριος Σταθακόπουλος

Δημήτριος Ράικος